

Geld Wijzer

Bijna 18

alles wat je wil weten over geld

Bijna 18. En nu?

Gefeliciteerd! Je bent bijna 18 en je wilt graag weten wat jou te wachten staat. Voor de wet ben je vanaf 18 jaar volwassen. Je mag dan van alles zelf bepalen en regelen en dat geeft vrijheid. Je bent dan ook verantwoordelijk voor je eigen leven. Daar komt een hoop bij kijken. Want wat betekent dit voor jou? Wat moet je allemaal zelf gaan regelen? Hoe word je financieel redzaam? We helpen je met dit boekje graag op weg.

Financieel redzaam betekent dat je met geld om kan gaan. Dat je niet meer geld uitgeeft dan er binnenkomt én dat je geld achter de hand houdt voor onverwachte uitgaven. Maar het allerbelangrijkste aan financieel redzaam worden en zijn, is dat je weet dat je hulp kunt vragen als je er zelf even niet uitkomt.

In dit boekje - Geldwijzer Bijna 18 - vind je onder meer informatie over studiefinanciering, geld verdienen, belasting betalen of terugkrijgen, kosten van wonen, het afsluiten van een zorgverzekering en toeslagen die je kunt aanvragen. Eigenlijk alles wat je moet weten over geld en waar je terecht kunt met al je vragen over geld. Bewaar het dus goed!

Je krijgt nu ook vaker te maken met de gemeente. Bijvoorbeeld als je je rijbewijs aanvraagt of als je je verhuizing doorgeeft omdat je op jezelf gaat wonen. Maar ook als het financieel even niet meezit, kunnen wij helpen. In de gemeente Dronten kun je bijvoorbeeld naar de inloopsprekuren van 'Money Talks' in het ROC Landstede in Dronten. Of naar de financiële gesprekken van MDF (Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland) in De Meerpaal, De Kombuis, De Binding of op het Kennisplein in de FlevoMeer Bibliotheek. Je hoeft hiervoor geen afspraak te maken en de hulp is gratis. Kijk voor meer informatie op mdflevoland.nl. Regel het! Dan ben je goed voorbereid.

Met vriendelijke groet,

Peter Duvekot
wethouder gemeente Dronten

Je bent (bijna) 18 jaar en je krijgt ineens te maken met allerlei financiële verplichtingen. Daar kun je vast wel wat hulp bij gebruiken! In Dronten kun je terecht bij diverse organisaties voor gratis hulp en advies. Zowel online als offline. Bespreek je vragen via WhatsApp of chat, ga langs bij een spreekuur, maak een afspraak met een consulent óf ontvang een geldcoach bij jou thuis. Overal in Dronten zijn er mensen die jou graag willen helpen bij het regelen van al je financiële zaken. Hieronder volgt een overzicht.

Money Talks: op school of via WhatsApp

Zit je met een brandende vraag over je eigen financiën? Twijfel je over je financiële situatie? Of wil je meer weten over inkomen, schulden en betalingsachterstanden? Stap dan binnen in onze spreekkamer op het ROC op de locatie van Het Perron en stel je vraag. Appen mag ook, de budgetconsulent van Money Talks staat ook buiten het spreekuur voor jou klaar!

Locatie: ROC Landstede - De Arend 4, Dronten

Wanneer: iedere maandag van 13.00 - 14.00 uur (oneven weken)

Waar: in het lokaal bij de gang van Entree

WhatsApp: 06 26 97 66 17

'Ik had geen idee wat je allemaal moet regelen als je 18 wordt. Gelukkig weet ik dat nu een stuk beter. Doordat ik regelmatig naar Money Talks ga op Het Perron, is mij heel veel duidelijk geworden. Als je dingen lastig vindt, moet je echt hiernaartoe gaan!' - Dylan

Student en schulden

Je studententijd kan een van de mooiste periodes in je leven zijn. Een nieuwe opleiding, nieuwe mensen om te leren kennen en misschien verhuis je wel naar een andere stad. Met alleen studiefinanciering kan je dat vaak niet allemaal betalen. Je loopt daardoor het risico om schulden te krijgen.

MDF helpt je bij het afbetalen van je eventuele schulden en het overzichtelijk maken van jouw financiële situatie.

Maak een afspraak via 0321 - 31 95 22 of kijk voor meer informatie op mdflevoland.nl/student-en-schulden.

Financieel spreekuur

Wil je graag iemand spreken voor financiële hulp of advies? Worstel je met een formulier dat je moet invullen? Zonder afspraak binnenlopen? Dan kun je met je korte vragen ook terecht bij de financiële spreekuren van MDF. Je bent van harte welkom.

De financiële spreekuren (gratis en zonder afspraak te bezoeken) in de gemeente Dronten zijn in:

- De Kombuis - De Schutsluis 13, Swifterbant, dinsdag van 13.00 uur tot 14.00 uur
- De Binding - Akkerhof 3A, Biddinghuizen, woensdag van 13.00 uur tot 14.00 uur
- De Meerpaal / FlevoMeer Bibliotheek, Serviceplein - De Rede 80, Dronten, dinsdag van 13.00 tot 15.00 uur en donderdag van 13.00 tot 16.00 uur

Laag inkomen? Check je toeslagen!

Verdien je nog niet zoveel als je zou willen of heb je het thuis niet zo breed? Dat is niets om je voor te schamen! Voor jongeren met een laag inkomen bestaan er diverse voorzieningen waarmee je je inkomen kunt opkrikken. Via devoorzieningenwijzer.nl/dronten ontdek je snel voor welke regelingen en toeslagen je in aanmerking kunt komen. Kom je er niet uit?

De medewerkers van MDF kunnen je helpen. Vraag een adviesgesprek aan via devoorzieningenwijzer.nl/dronten.

Omgaan met geld

Wil je graag meer leren over omgaan met geld of het op orde brengen van je administratie? Wil je dat iemand wat langer met je meekijkt of je geld laten beheren? Meld je dan bij de budgetconsulent van MDF. Je krijgt dan een vast contactpersoon toegewezen die naar jou luistert, jouw vragen beantwoordt en financieel advies geeft. Denk daarbij aan het maken van een overzicht van inkomsten en uitgaven, het regelen van betaalafspraken, het controleren van je toeslagen of (tijdelijk) budgetbeheer.

Ook is het mogelijk om een vakbekwame, discrete vrijwilliger bij jou thuis te ontvangen die je een eindje op weg helpt met je geldzaken.

De budgetconsulent denkt graag met je mee welke hulp past bij jouw vraag.

Maak een afspraak via 0321 - 31 95 22 of kijk voor meer informatie op mdflevoland.nl.

Werken aan een beter toekomstperspectief

Jongeren die moeite hebben met het vinden van werk, geen eigen huis hebben of schulden hebben, weten vaak niet waar ze terecht kunnen met hun problemen. De Meerpaal Welzijn brengt daar verandering in! De ervaren jongerenwerkers zijn vaak in de buurt van plekken waar jongeren graag zijn, waardoor je makkelijk een vraag kan stellen. Ze willen je graag helpen met al je vragen en samen met jou werken aan een betere toekomst. Het doel is om je zo goed en fijn mogelijk te laten opgroeien naar volwassenheid.

Voor meer informatie zijn de jongerenwerkers bereikbaar via het telefoonnummer van De Meerpaal: 0321 - 38 87 77.

Doordat alle organisaties actief met elkaar samenwerken, zul je altijd op de juiste manier geholpen worden. Het maakt dus niet uit met welke organisatie je contact zoekt. Je komt altijd in contact met iemand die je helpt. Dat is wel zo prettig.

Colofon

Aan deze uitgave hebben meegewerkt:

Annette Groen

Karin Radstaak

Ilse Verweij

18^e druk, januari 2026

© Nibud 2026, Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting, Utrecht

We hebben deze Geldwijzer Bijna 18 zeer zorgvuldig samengesteld. Toch kunnen er eventuele (druk)fouten of onvolledigheden in voorkomen. Het Nibud kan hiervoor niet aansprakelijk worden gesteld. Niets uit deze uitgave mag je reproduceren zonder schriftelijke toestemming van het Nibud.

ISBN 978-90-8904-153-1

Design en grafische productie:

Vormgevingij Verf en de Buuf, verfendebuuf.nl

Drukwerk: Damen Drukkers, damendrukkers.nl

Inhoudsopgave

1.	Bijna 18, en nu?	4
2.	Je DigiD	7
3.	Je bankrekening en spaarrekening	9
4.	Je zorgverzekering	13
5.	Je zorgtoeslag	19
6.	Je aansprakelijkheidsverzekering	23
7.	Geld verdienen	27
8.	Studeren aan mbo, hbo of universiteit	34
9.	Wonen	40
10.	Grip op je geld	45
11.	Abonnementen, contracten en verzekeringen afsluiten	50
12.	Geld te weinig	55
13.	Bijdrage ouders	59
	Uitleg afkortingen	62

1. Bijna 18

En nu?

Op je 17^e kan je misschien niet wachten om 18 te worden. Vanaf je 18^e verjaardag **mag** je opeens van alles wat je nu nog niet mag. Maar wist je dat je vanaf dat moment ook dingen **moet** regelen? In deze Geldwijzer Bijna 18 lees je wat er verandert als je 18 wordt.

18 = volwassen!

Als je 18 wordt, ben je voor de overheid volwassen. Van de ene op de andere dag verandert er dan best veel:

- je mag rood staan bij de bank
- je mag leningen afsluiten
- je mag een creditcard hebben
- je ouders kunnen niet meer meekijken op je bankrekening
- je mag zelf abonnementen afsluiten, zoals voor je telefoon

Je bent nu overal zelf verantwoordelijk voor. Dat betekent dat je goed moet weten hoe alles werkt.

Financieel redzaam

De overheid verwacht van jou dat je financieel redzaam bent. Dat je bijvoorbeeld zelf je zorgverzekering afsluit en zorgtoeslag kan aanvragen. Of dat je weet hoe je belastingaangifte kan doen als je een bijbaan hebt. En natuurlijk betekent financieel redzaam ook dat je met geld kan omgaan. Dat je niet meer uitgeeft dan er binnenkomt én dat je geld achter de

hand hebt voor onverwachte uitgaven. Het allerbelangrijkste aan financieel redzaam worden, is dat je weet dat je hulp kan vragen als je er zelf niet uitkomt. En waar je die hulp vindt.

Alles op een rij

Wat mag je als je 18 wordt? En wat moet je regelen om financiële problemen te voorkomen?

De antwoorden vind je in deze compacte en duidelijke gids. Je krijgt inzicht in je geldzaken en je financiële redzaamheid gaat met sprongen vooruit! Een mooie aanvulling op deze gids is het Geldplan Bijna 18. Vanuit dit plan kan je bijvoorbeeld een DigiD regelen en zorgtoeslag aanvragen. Aan de slag!

Regel alles met het Geldplan

Bijna 18: bijna-18.nl

Checklist Bijna 18

Wat mag? Wat moet?

dit MOET je

DigiD aanvragen

Bankrekening checken
en spaarrekening
openen

Checken of je een
aansprakelijkheids-
verzekering hebt

Je zorgverzekering
checken

Zorgtoeslag
aanvragen

dit MAG je

Studiefinanciering
aanvragen

Rood staan
en een lening
afsluiten

Zelf alimentatie
ontvangen

Abonnementen
en contracten
afsluiten

Huurtoeslag
aanvragen

Verzekeringen
afsluiten

Tegemoetkoming
scholieren aanvragen

2. Je DigiD

Een DigiD is een elektronische handtekening. Die heb je nodig om belangrijke zaken te regelen. Het duurt ongeveer drie werkdagen voordat je je inloggegevens ontvangt. Vraag je DigiD dus op tijd aan!

Regel je DigiD in drie stappen:

1. Vraag je DigiD aan.
2. Activeer je DigiD.
3. Download de DigiD app.

Ruim 16,5 miljoen mensen hebben een DigiD. Jij ook al? Dan kan je dit hoofdstuk overslaan.

Wat is een DigiD?

DigiD staat voor Digitale Identiteit. Het is jouw persoonlijke elektronische handtekening. Met een DigiD kan je:

- toeslagen aanvragen via mijn.toeslagen.nl;
- je inschrijven voor een opleiding via studielink.nl;
- studiefinanciering aanvragen via mijnduo.nl;
- belastingaangifte doen via mijn.belastingdienst.nl;
- je pensioenopbouw bekijken via mijnpensioenoverzicht.nl.

Stap 1: Vraag je DigiD aan

Ga naar digid.nl/aanvragen. Hou je burgerservicenummer (BSN) bij de hand. Dit nummer staat op je ID-kaart of in je paspoort onder de tekstbalk 'Persoonsnummer'. Kies een gebruikersnaam en wachtwoord en onthoud deze goed. Binnen drie werkdagen krijg je een activeringscode toegestuurd per post. Hou de brievenbus in de gaten!

Stap 2: Activeer je DigiD

Heb je de activeringscode binnen? Mooi! Activeer je DigiD binnen twintig dagen op digid.nl. Als je langer wacht, vervalt de activeringscode en moet je opnieuw een DigiD aanvragen.

Stap 3: Download de DigiD app

Met de app kan je op allerlei belangrijke plekken inloggen: het CBR, het CJIB, je zorgverzekeraar, DUO, je gemeente, de Belastingdienst, het UWV, enz. Gebruik je alleen je telefoon, dan ga je naar de site waar

je wil inloggen. Daar kies je voor inloggen met de DigiD app. Met gezichtsherkenning of je zelfgekozen pincode log je vervolgens in. Wil je liever inloggen via een computer, dan krijg je een code waarmee je je telefoon kan koppelen aan het andere scherm. Daarna log je met een QR-code in.

Ook zonder app kan je inloggen. Je vult dan je gebruikersnaam en wachtwoord in en krijgt daarna een sms met een code toegestuurd. Met die code log je in.

Om in te loggen met een DigiD moet je meer stappen nemen dan bij andere sites. Dat is om ervoor te zorgen dat jouw persoonlijke gegevens alleen voor jou bereikbaar zijn.

! Deel je DigiD niet zomaar met anderen! En bescherm je inloggegevens goed. Zo voorkom je misbruik van jouw persoonsgegevens.

3. Je bankrekening en spaarrekening

Met je bankrekening ga je nu nog meer geldzaken regelen. Check wat er op je 18^e aan jouw rekening verandert. Het is ook handig om een spaarrekening te openen als je die nog niet hebt.

Bankzaken: vijf belangrijke stappen!

1. Check hoe jouw bankrekening verandert als je 18 wordt.
2. Bedenk of je rood wil kunnen staan.
3. Download de app van jouw bank als je die nog niet hebt.
4. Check hoe jouw spaarrekening verandert of open een nieuwe.
5. Maak automatisch elke maand geld over naar je spaarrekening.

Stap 1: Check hoe jouw bankrekening verandert

De meeste banken sturen je een brief voordat je 18 wordt. Heb je nog niks gehoord van je bank? Vraag dan na wat er verandert aan je rekening zodra je 18 jaar bent. Meestal betekent het dat je ouders of verzorgers jouw bij- en afschrijvingen niet meer kunnen zien.

Heb je nog geen bankrekening? Vanaf 18 jaar kan je zelf een betaal- en/of spaarrekening openen bij een bank. Hiervoor heb je geen toestemming meer nodig van je ouder(s).

Stap 2: Bedenk of je rood wil kunnen staan

Vanaf je 18^e mag je rood staan op je bankrekening. Bedenk of je dat wil of niet. Rood staan kost geld en is een dure vorm van geld lenen. Check bij je bank of je met jouw rekening vanaf je 18^e automatisch rood kan staan of dat je dat moet aanvragen. Voor meer informatie over rood staan, zie hoofdstuk 12.

! Onthoud de codes van je bankpas en je bankapp goed en deel ze nooit met anderen. Zo voorkom je dat zij geld van je rekening kunnen halen.

Stap 3: Download de app van jouw bank als je die nog niet hebt

Met de app waarmee je kan bankieren, kan je bijna net zoveel regelen als wanneer je inlogt via de site van de bank. Met de app kan je snel je saldo checken of – als je rood staat – geld van je spaarrekening naar je betaalrekening overmaken. Handig als je bij de kassa staat en betalen niet lukt. Ook om met je telefoon te kunnen betalen, heb je de app nodig. Daarmee kan je je betaalpas aan je telefoon koppelen.

 Log in op je bankapp met je vingerafdruk, gezichtsherkenning of een slimme pincode. Bewaar die pincode niet op je telefoon.

Gebruik de bankapp niet via openbare wifi-netwerken. Dus bijvoorbeeld niet in de bus of de trein. Deze netwerken zijn vaak niet veilig.

Stap 4: Check hoe jouw spaarrekening verandert of open een nieuwe

Als je een spaarrekening hebt, verandert die meestal als je 18 wordt. Op een kinderspaarrekening (tot 18 jaar) krijg je vaak meer rente of staat het geld bijvoorbeeld vast. Ga bij je bank na hoe dat bij jouw spaarrekening zit. Als je nog geen spaarrekening hebt, open die dan zodra je 18 bent.

Stap 5: Maak automatisch elke maand geld over naar je spaarrekening

Met spaargeld heb je altijd geld achter de hand voor onverwachte kosten. Een telefoonreparatie bijvoorbeeld. Het mooiste is als je elke maand 10 procent van je inkomsten hiervoor op een spaarrekening kan zetten. Als je automatisch spaart, gaat sparen vanzelf. Hoe doe je dat?

- Bereken of je elke maand 10 procent kan sparen. Lukt dat niet, kijk dan welk bedrag wel kan.
- Maak een dag nadat je inkomsten op je rekening staan een vast bedrag over naar je spaarrekening.
- Bij het invullen van de overboeking geef je het bedrag aan, de datum waarop je het wil overmaken en hoe vaak (bijvoorbeeld twee jaar lang elke maand). Zo spaar je vanzelf op een vast moment.

 Bijna de helft van alle studenten (mbo, hbo en wo) spaart voor onverwachte uitgaven.

 Kom je een keer geld te kort? Maak dan geld over van je spaarrekening naar je bankrekening. Rood staan op je bankrekening is duur, want je betaalt er rente over.

4. Je zorgverzekering

Als je 18 bent, ben je niet meer via je ouders gratis verzekerd voor ziektekosten. Je kan je eigen verzekering afsluiten.

Regel je zorgverzekering in vijf stappen:

1. Bepaal wat je nodig hebt aan zorg.
2. Vergelijk de verschillende zorgverzekeraars.
3. Kies je eigen risico.
4. Bekijk of je een aanvullende verzekering nodig hebt.
5. Vraag je zorgverzekering aan.

Wat is een zorgverzekering?

Met een zorgverzekering ben je verzekerd voor de kosten van medicijnen, een bezoekje aan de huisarts of het ziekenhuis. Een zorgverzekering is verplicht, iedereen moet 'm hebben. Tot je 18^e ben je via de zorgverzekering van je ouders gratis verzekerd. Als je 18 wordt, bespreek je met je ouders of je via hen verzekerd blijft of dat je zelf een verzekering afsluit. Wat je ook kiest, vanaf je 18^e ben je niet meer gratis verzekerd. Een zorgverzekering bestaat in ieder geval uit een basisverzekering. Daarnaast kan je een aanvullende verzekering afsluiten. Een basisverzekering kost in 2026 tussen de € 149 en € 159 per maand. Veel jongeren komen in aanmerking voor zorgtoeslag. In hoofdstuk 5 lees je waar dat vanaf hangt en hoe je deze toeslag aanvraagt. Je hebt in 2026 standaard een verplicht eigen risico van € 385 per jaar.

Waarom een zorgverzekering?

Je bent tot je 18^e gratis verzekerd via de zorgverzekering van jouw ouders. Doe je niets, dan blijf je via je ouders verzekerd. Wel moet er dan premie voor jouw verzekering worden betaald. Het kan zijn dat je ouders willen dat je dat zelf gaat doen. Je kan ook je eigen zorgverzekering afsluiten. Kies dan voor het pakket dat het beste bij jou past. Dat is vaak goedkoper omdat je als jongere meestal minder zorg nodig hebt. Regel je eigen zorgverzekering in de maand voordat je 18 wordt.

! Als je geen zorgverzekering hebt, kan je boetes krijgen. Kijk op de [website van de Rijksoverheid](#) voor meer informatie.

Stap 1: Bepaal wat je nodig hebt aan zorg

Hoe vaak ben je de afgelopen jaren bij de dokter geweest? Heb je hulpmiddelen zoals een bril of lenzen? Heb je een chronische ziekte? Doe je een gevaarlijke sport? Heb je regelmatig blessures? Hadden je ouders alleen een basisverzekering of ook een aanvullende verzekering? Kijk wat de basisverzekering vergoedt en of die vergoeding bij jouw situatie past. Voor de meeste jongeren is een basisverzekering voldoende. Er zijn ook aanvullende zorgverzekeringen voor jongeren die méér vergoeden dan alleen de basisverzekering en meestal niet veel duurder zijn.

Stap 2: Vergelijk de zorgverzekeraars

Via vergelijkingssites kan je zien welke zorgverzekering het beste past bij jouw situatie. Ga naar consuwijzer.nl voor info over vergelijken, aanvullend verzekeren en meer.

Stap 3: Kies je eigen risico

Verplicht eigen risico

Als je uitgaven hebt omdat je ziek bent, betaal je de kosten tot een bedrag van € 385 per jaar zelf. Dit heet het verplichte eigen risico. Het geldt niet voor alle ziektekosten. Zo betaal je niet voor de huisarts en verloskundige zorg. Heb je een aanvullende verzekering afgesloten, dan betaal je ook niet voor de zorg uit jouw aanvullende pakket. Let op: heeft jouw zorgaanbieder geen contract met de

zorgverzekeraar, dan kan het zijn dat je een gedeelte van de behandeling zelf moet betalen. Wil je precies weten voor welke zorg een verplicht eigen risico geldt? Dat lees je [hier](#).

Vrijwillig eigen risico

Je kan met je verzekeraar een hoger eigen risico dan € 385 afspreken. Dit bedrag ligt tussen de € 385 en € 885 per jaar. Als je ziektekosten hebt, betaal je in dat geval € 385 tot € 885 aan kosten zelf. Hoe hoger je eigen risico, hoe lager je maandelijke premie. Dit klinkt handig, maar als er iets gebeurt, moet je dus wel meer zelf betalen. Bedenk: kan jij € 385 in één keer betalen? En € 885? Bekijk het volgende rekenvoorbeeld:

Basisverzekering bij een bepaalde zorgverzekeraar*			
Verplicht eigen risico	€ 385	Maximaal eigen risico (incl. verplicht eigen risico)	€ 885
Premie	€ 150	Premie	€ 133
Kosten per jaar bij ziektekosten à € 800	€ 2.185	Kosten per jaar bij ziektekosten à € 800	€ 2.396

* De prijzen verschillen per zorgverzekering.

Pieter neemt geen vrijwillig eigen risico. Kim kiest voor het maximale eigen risico. Zij bespaart hiermee € 17 per maand en dus € 204 per jaar op de basisverzekering. Als ze allebei naar het ziekenhuis moeten en een rekening krijgen van € 800, dan moet Pieter € 385 van die rekening zelf betalen. De rest betaalt de verzekering. Kim betaalt per maand minder voor haar zorgverzekering dan Pieter, maar zij moet de gehele rekening van het ziekenhuis zelf betalen. Daardoor is ze uiteindelijk duurder uit.

! Heb je zorg nodig en is de situatie niet levensbedreigend? Ga dan naar de huisarts of huisartsenpost in plaats van naar het ziekenhuis. Voor behandelingen bij je huisarts of de huisartsenpost betaal je namelijk geen eigen risico. Voor spoedeisende hulp in een ziekenhuis wel.

Als je het bedrag voor het eigen risico op een spaarrekening hebt staan, heb je altijd geld achter de hand om je ziektekosten te betalen.

Stap 4: Bekijk of je een aanvullende verzekering nodig hebt

Een aanvullende verzekering dekt kosten die buiten het basispakket vallen. Zoals fysiotherapie, brillen, lenzen of zorg in het buitenland. Deze verzekering vult dus aan wat je vanuit de basisverzekering niet vergoed krijgt. Als je hiervoor kiest, wordt je premie hoger. Je bent niet verplicht een aanvullende verzekering af te sluiten.

Hoe beslis je of je een aanvullende verzekering nodig hebt?

- Verwacht je kosten te maken die buiten de basisverzekering vallen? Kijk dan of een aanvullende verzekering die kosten dekt.
- Doe je een gevaarlijke sport? Ga je naar het buitenland? Heb je vaak fysiotherapie nodig? Of heb je hoge tandartskosten? Dan kan een aanvullende (tandarts)verzekering handig zijn.
- Weet je wat je nodig hebt? Bereken dan, als dat kan, hoe hoog de kosten zijn (bijvoorbeeld voor de tandarts of fysio) die je zelf moet betalen.
- Vergelijk dit bedrag met wat je betaalt voor de aanvullende verzekering. Soms ben je goedkoper uit zonder aanvullende verzekering.

Stap 5: Vraag je zorgverzekering aan

Je bent nu bijna klaar! Heb je je verzekeraar uitgekozen? Ga naar de website en vraag je zorgverzekering aan. Van je verzekeraar krijg je een (online) zorgpas. Ook voordat je die pas hebt ontvangen, ben je al verzekerd.

! Check of je nieuwe zorgverzekeraar jouw huidige verzekering heeft opgezegd. Is dat niet zo, vraag dan je ouders om jouw zorgverzekering op te zeggen. Anders loopt de zorgverzekering bij je ouders gewoon door. En de premie ook.

Hoelang ben je verzekerd?

Je bent van 1 januari tot en met 31 december verzekerd. Als jouw verzekering later is ingegaan dan 1 januari loopt hij toch op 31 december af. In november stuurt de zorgverzekeraar je de nieuwe polis voor het volgende jaar. Kijk of je van zorgverzekeraar wil veranderen of iets aan je huidige verzekering wil aanpassen. Doe je niets, dan geldt de polis die je is toegestuurd.

In november en december kan je overstappen naar een andere zorgverzekeraar. Verwacht je in het nieuwe jaar bepaalde ziektekosten? Hou hier rekening mee bij je keuze voor een eventuele aanvullende verzekering.

Als je je zorgverzekering wil opzeggen, moet je dat vóór 1 januari doen. Je hebt dan nog tot 31 januari de tijd om een nieuwe af te sluiten. Als er iets gebeurt voordat je een nieuwe verzekering hebt, ben je met terugwerkende kracht alsnog verzekerd. Je hoeft je oude zorgverzekering niet zelf op te zeggen als je voor 1 januari een nieuwe zorgverzekering bij een andere maatschappij afsluit. Jouw nieuwe zorgverzekeraar doet dat voor jou. Krijg je geen bevestiging, check dan zelf of je oude verzekering echt is opgezegd.

! Kijk elk jaar wat je nodig hebt en wat bij je past. Verwacht je meer of minder zorg te gebruiken? Pas je verzekering en je eigen risico dan aan. Zo kan je een hoop geld besparen!

Zorgverzekering vanuit de gemeente

De meeste gemeenten hebben een zorgverzekering voor inwoners met een laag inkomen. Deze verzekering is vaak vrij uitgebreid en aantrekkelijk geprijsd. Ga bij jouw gemeente na of er zo'n verzekering is en of je ervoor in aanmerking komt (studenten mogen er niet altijd gebruik van maken).

5. Je zorgtoeslag

Vraag twee maanden voor je 18^e verjaardag zorgtoeslag aan.

Regel je zorgtoeslag in twee stappen:

1. Vraag zorgtoeslag aan.
2. Activeer je Berichtenbox.

Wat is zorgtoeslag?

De zorgtoeslag is een maandelijkse bijdrage van de overheid. Hiermee kan je het grootste deel van de premie voor je zorgverzekering betalen. De hoogte van de zorgtoeslag is afhankelijk van de hoogte van jouw eigen inkomen. Het inkomen van je ouders telt niet mee. Voor de meeste jongeren is de maximale zorgtoeslag € 129 per maand (2026). Ook als je ouders de premie van je zorgverzekering voor jou willen betalen, kan je voor jezelf zorgtoeslag aanvragen.

Stap 1: Vraag zorgtoeslag aan

Je hebt recht op zorgtoeslag als jouw inkomen niet hoger is dan € 40.857 bruto per jaar. Zorgtoeslag aanvragen doe je op mijn.toeslagen.nl. Log in met je DigiD en klik op 'toeslag aanvragen'. Verder heb je je inkomensgegevens en je bankrekeningnummer nodig. Vraag de zorgtoeslag twee maanden voordat je 18 jaar wordt aan. Het kan even duren voordat jouw aanvraag is verwerkt en zo zorg je ervoor dat je de zorgtoeslag op tijd krijgt.

Verandert je situatie bijvoorbeeld omdat je meer gaat verdienen? Geef dit dan altijd meteen door via mijn.toeslagen.nl, ook als het om een klein bedrag gaat. Een toeslag gaat omlaag als jouw inkomen stijgt. Geef je dit niet aan, dan krijg je elke maand te veel toeslag en moet je later in één keer een groot bedrag terugbetalen.

 Veel jongeren vragen geen zorgtoeslag aan omdat ze denken dat ze er geen recht op hebben of omdat ze niet weten dat het kan. Zonde, daarmee kan je in 2026 wel tot zo'n € 1.550 aan inkomsten missen.

De zorgtoeslag krijg je rond de 20ste van de maand op je rekening. De premie van de zorgverzekering wordt rond de 1ste van de volgende maand afgeschreven. Gebruik de zorgtoeslag in de tussentijd niet om iets anders te betalen!

Stap 2: Activeer je Berichtenbox

De Berichtenbox is de digitale brievenbus van de overheid. Hierin ontvang je berichten van alle overheidsdiensten waar jij mee te maken hebt. Bijvoorbeeld de Belastingdienst als je zorgtoeslag ontvangt, maar ook het CJIB als je een boete krijgt, DUO als je studiefinanciering hebt, enz. Ga naar mijnoverheid.nl en log in met je DigiD. Onder 'instellingen' kan je aangeven van welke diensten je berichten wil ontvangen.

! Je kan onder 'instellingen' ook aangeven of je een melding per mail wil ontvangen als er een nieuw bericht voor je is. Als je de Berichtenboxapp downloadt, krijg je ook een melding op je telefoon.

Hoge uitgaven aan zorg

Heb je veel ziektekosten, bijvoorbeeld omdat je chronisch ziek bent? Dan kan je deze kosten misschien via je belastingaangifte aftrekken. Hierdoor betaal je mogelijk minder belasting. Voorbeelden van zorgkosten die je kan aftrekken zijn:

- medicijnen die niet vergoed worden door de zorgverzekering;
- kosten van een fysiotherapeut en andere geneeskundige hulp die je niet vergoed krijgt;
- hulpmiddelen, zoals een rolstoel, steunzolen en gehoorapparaten;
- vervoer naar het ziekenhuis;
- bepaalde dieetkosten;
- bepaalde aanpassingen aan je huis vanwege een handicap.

Meer weten? Kijk op de [website van de Belastingdienst](#).

>> terug naar inhoudsopgave

6. Je aansprakelijkheidsverzekering

Het is wettelijk niet verplicht om een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten, maar we raden je aan dit wél te doen. Als je per ongeluk iets van een ander beschadigt, kunnen de kosten voor vervanging of reparatie hoog oplopen. Voor zo'n € 5 premie per maand voorkom je deze onverwachte hoge kosten.

Regel je aansprakelijkheidsverzekering in drie stappen:

1. Kijk of je nog bij je ouders verzekerd bent.
2. Vergelijk de aansprakelijkheidsverzekeringen.
3. Sluit je aansprakelijkheidsverzekering af.

Wat is aansprakelijkheid?

Al vanaf je 16^e ben je zelf aansprakelijk voor schade die je veroorzaakt aan spullen van anderen. Dat betekent dat je zelf de kosten van vervanging of reparatie moet betalen als je (per ongeluk) iets van een ander stuk maakt. Je kan je hier tegen verzekeren. Check voor je 18^e verjaardag of je hiervoor verzekerd bent.

Wat is een aansprakelijkheidsverzekering?

Stel je laat iemands telefoon vallen of je fiets valt tegen een auto aan. Ook al doe je dat niet met opzet, je bent toch aansprakelijk. Je bent verplicht te betalen voor de gemaakte schade. Met een aansprakelijkheidsverzekering hoef je de schade niet zelf te betalen. De verzekeraar doet dat.

! Let op! Als je een brommer, scooter of auto hebt, ben je verplicht om een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. De verzekering heet dan WA (Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering). De verzekering geldt dan alleen voor schade die je met je brommer, scooter of auto maakt.

Stap 1: Kijk of je nog bij je ouders verzekerd bent

Check of je nog via je ouders bent verzekerd voor de Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren (AVP) ná je 18^e. Als je bijvoorbeeld thuis woont of studeert, mag je tot een bepaalde leeftijd bij je ouders verzekerd blijven. Als je na je 18^e niet meer verzekerd bent bij je ouders, sluit dan zelf een aansprakelijkheidsverzekering af. Dit kost ongeveer € 5 per maand.

Stap 2: Vergelijk aansprakelijkheidsverzekeringen

- Vergelijk op vergelijkingssites verschillende verzekeringen met elkaar.
- Geef bij je vergelijking aan wat je wel en niet wil meeverzekeren. Dat is niet bij alle aansprakelijkheidsverzekeringen hetzelfde. Doe je bijvoorbeeld een sport waarbij anderen gevaar lopen? Kijk dan of dit is meeverzekerd.
- Zorg dat het verzekerde bedrag € 1.250.000 of meer is. De kosten voor schade kunnen namelijk hoog oplopen.
- Kies de verzekering die het beste bij jouw situatie past.

! De premie die je betaalt, is afhankelijk van wat je wil verzekeren en van de hoogte van het eigen risico. Hoe lager het eigen risico, hoe hoger de premie. Hoe hoger het bedrag dat je wil verzekeren, hoe hoger de premie. Maar de verschillen zijn klein. Laat je daarom niet verleiden tot een lagere premie en kies voor een eigen risico van € 0. Dan ben je goed verzekerd en voorkom je dat je toch nog hoge kosten hebt als je schade veroorzaakt.

Stap 3: Sluit je aansprakelijkheidsverzekering af

Ga naar de website van de verzekeringsmaatschappij waar je de verzekering wil afsluiten. Vraag daar de verzekering aan.

Woon je op jezelf?

Check dan of het goedkoper is om je inboedelverzekering (zie hoofdstuk 9) en aansprakelijkheidsverzekering bij dezelfde verzekeraar af te sluiten.

! Laat de premie elke maand automatisch van je bankrekening afschrijven.

7. Geld verdienen

Vanaf je 18^e mag je meer en langer werken. Ook heb je recht op een hoger minimumloon.

Hoe zit het met:

1. je arbeidscontract
2. je loonstrook
3. je belastingaangifte
4. je eigen bedrijf

Check je arbeidscontract en je loonstrook

Aantal uren dat je werkt

Vanaf je 18^e mag je maximaal twaalf uur per dienst werken en maximaal zestig uur per week. Ook mag je voortaan 's nachts werken, oproepdiensten draaien en overwerken.

Oproepkracht

Werk je als oproepkracht? Dan werk je alleen als je werkgever je nodig heeft. Heb je een oproepcontract voor maximaal vijftien uur per week? En heb je geen vaste afspraken over welke uren je werkt? Dan moet jouw werkgever je voor elke keer dat je werkt in ieder geval drie uur uitbetalen. Ook als je maar een kwartier hebt gewerkt. Dit geldt niet als je duidelijke afspraken hebt gemaakt over de uren die je werkt.

Vakantie

Als je werkt, heb je recht op betaalde vrije dagen. Het aantal vakantiedagen is minimaal vier keer het aantal uur dat je per week werkt. Als je 28 uur per week werkt, heb je dus $4 \times 28 = 112$ betaalde vrije uren.

Check je loonstrook

Iedere maand krijg je een loonstrook van je werkgever. Hierop staat informatie over je salaris en de premies en belastingen die je werkgever inhoudt. Als je via een uitzendbureau werkt, dan is het uitzendbureau je werkgever.

Wat staat er allemaal op je loonstrook? Onder andere:

- je brutoloon
- je nettoloon
- premies voor werknemersverzekeringen
- de pensioenpremie
- de loonbelasting

Bruto- en nettoloon

Het brutoloon is het salaris dat je met je werkgever hebt afgesproken. Hierop worden verschillende premies en belastingen ingehouden. Het nettoloon is het bedrag dat je op je bankrekening krijgt.

Minimumloon

Als je in loondienst werkt, heb je recht op het minimumloon. Je werkt in loondienst als je een arbeidscontract hebt afgesloten. Als je 18 jaar wordt, gaat het minimumjeugdloon omhoog. Hoewel je voor de wet volwassen bent, verdien je pas het minimumloon van een volwassene als je 21 bent.

! Via [deze link](#) kan je zien hoeveel je minimaal zou moeten verdienen.

Verdien je minder dan het minimumloon? Spreek je werkgever hier dan op aan. Lukt dat niet, kijk dan op [deze website](#) voor tips.

Als je ziek bent

Via je werkgever ben je verplicht verzekerd voor werknemersverzekeringen. Daardoor krijg je bijvoorbeeld een deel van je loon doorbetaald als je tijdelijk niet kan werken omdat je ziek bent. Soms krijg je pas betaald als je meer dan twee dagen ziek bent, soms krijg je je volledige salaris, soms maar een deel. Check bij jouw werkgever hoe dit is geregeld.

Pensioenpremie

Veel werkgevers leggen elke maand een deel van jouw brutoloon opzij voor je pensioen. Dat wordt samen met een AOW-uitkering jouw inkomen als je te oud bent om nog te kunnen werken. Dat moment lijkt op je 18^e heel erg ver weg, en dat klopt. Het duurt waarschijnlijk nog zo'n vijftig jaar voordat je met pensioen gaat. Toch is het handig dat er nu ongemerkt al wat geld voor jou apart wordt gezet. Later kan je bekijken wat er nog meer nodig is voor jouw pensioen. Op je loonstrook kan je zien hoeveel pensioenpremie je werkgever betaalt.

Loonbelasting

Je betaalt belasting over een deel van het brutoloon. Dat is de loonbelasting. Ook hierdoor is je nettoloon lager dan je brutoloon. Kijk ook op de volgende pagina over belastingaangifte.

Wat staat er nog meer op je loonstrook?

Op sommige loonstrookjes staat ook informatie over bijvoorbeeld de reiskostenvergoeding of een bijdrage aan de personeelsvereniging van je werk.

Bijna driekwart van de 17- en 18-jarigen verdient geld met een bijbaantje!

Doe je belastingaangifte

Wanneer?

De belastingaangifte over het vorige kalenderjaar, doe je tussen 1 maart en 1 mei van het huidige jaar. Dit is niet moeilijk, want de Belastingdienst heeft al veel gegevens voor je ingevuld. Het is wel goed om te controleren of de ingevulde gegevens kloppen.

Hoe?

Ga naar mijn.belastingdienst.nl en log in met je DigiD. Je ziet dan je eigen aangifte, mét de alvast ingevulde gegevens. Bijvoorbeeld hoeveel je hebt verdiend bij verschillende werkgevers, welke uitkeringen je hebt gekregen, hoeveel spaargeld je hebt en of je een hypotheek hebt.

Wat moet je zelf doen?

- Check de gegevens die de Belastingdienst heeft ingevuld. Pak bijvoorbeeld de jaaropgaaf van jouw werkgever(s) erbij en controleer of de bedragen kloppen. Kijk ook of jouw bankgegevens kloppen.
- Beantwoord de vragen die de Belastingdienst in het aangifteprogramma stelt. Ze nemen je stap voor stap mee.

Alles wat voor jou belangrijk is, komt aan bod. Ook de aftrekposten. Vul deze dus in als je ze hebt. Dat kan veel geld schelen!

- Heb je alles nagekeken en ingevuld? Verstuur de aangifte dan digitaal. Rond de zomer hoor je van de Belastingdienst of je geld terugkrijgt of niet.

! Je kan hulp krijgen bij het invullen via de social mediakanalen van de Belastingdienst en via de Belastingtelefoon. Kijk op belastingdienst.nl/contact.

Meerdere baantjes

Als je meerdere baantjes hebt, loop je het risico dat je te weinig belasting betaalt. Met als gevolg dat je aan het eind van het jaar nog belasting moet bijbetalen. Zorg daarom dat je bij de werkgever bij wie je het meest verdient de loonheffingskorting laat toepassen. Bij de andere werkgever(s) geef je aan dat je géén loonheffingskorting wil.

! Klik [hier](#) voor het loonheffingsformulier, vul het in en geef het aan je werkgever(s).

Een eigen bedrijf

Waar let je op als je een eigen bedrijf hebt?

Als je 18 jaar bent, kan je je eigen bedrijf beginnen zonder dat je hiervoor toestemming van je ouders nodig hebt. Je moet dan:

1. je inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Kijk op kvk.nl;
2. een ondernemingsplan maken. Kijk op ondernemersplein.kvk.nl;
3. je geldzaken zelf regelen.
Tip: houd de administratie van je bedrijf apart van je eigen administratie;
4. letten op extra belastingen die voor bedrijven kunnen gelden;
5. letten op verzekeringen die je voor je bedrijf nodig kan hebben.

Meer info? Download gratis het Geldboek voor Ondernemers op kvk.nl/geldboekvoorondernemers.

Belasting betalen

Als je een eigen bedrijf hebt (en dat heb je al als je freelancer bent), wordt er niet automatisch loonbelasting ingehouden op je inkomen. Maar je moet wel belasting betalen. Er zijn twee soorten belastingen:

1. Inkomstenbelasting: dat is de belasting over jouw inkomsten. Het is handig om hiervoor een voorlopige aanslag aan te vragen bij de Belastingdienst. Je betaalt dan elke maand een bedrag aan belasting. Zo voorkom je dat je in één keer een hoog bedrag moet betalen. Vraag de voorlopige aanslag aan via belastingdienst.nl.
2. Omzetbelasting: dat is de belasting die je moet betalen over je omzet (de spullen die je verkoopt en/of de diensten die je levert). Dit wordt de 'belasting toegevoegde waarde' (btw) genoemd. Als je een factuur stuurt, staat daarop ook altijd een bedrag voor de btw. Dit moet je betalen aan de Belastingdienst via een digitale btw-aangifte. De Belastingdienst laat weten of je per maand of per kwartaal aangifte moet doen.

Nog meer tips

Er zijn nog meer slimme dingen die je kan doen voor jouw onderneming. Met de tips hieronder helpen we je op weg om je geldzaken goed te regelen.

- # Zet het geld dat je uit btw ontvangt meteen apart.
- # Doe op tijd aangifte en zorg dat je niet te laat betaalt. Zo voorkom je dat je een boete krijgt. Bang dat je het vergeet? Download de app Btw-Alert van de Belastingdienst.
- # Als je een eigen bedrijf hebt, moet je de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekering ook zelf betalen. Hiervoor krijg je van de Belastingdienst een 'voorlopige aanslag Zorgverzekeringswet (Zvw)'.
- # Gebruik het programma 'Aangifte inkomstenbelasting ondernemers' op belastingdienst.nl als je belastingaangifte gaat doen. Wil je weten welke aftrekposten er voor ondernemers zijn? Kijk op ondernemersplein.kvk.nl/belastingen.
- # Met een arbeidsongeschiktheidsverzekering zorg je ervoor dat je geld hebt om van te leven als je een tijdje niet kan werken. Doordat je ziek bent of je been hebt gebroken of doordat het gewoon even niet gaat bijvoorbeeld. Lees meer op vanatotzekerheid.nl (zoek op arbeidsongeschiktheidsverzekering).

Pensioen

Als je 18 bent, duurt het misschien nog wel zo'n vijftig jaar voordat je met pensioen zult gaan. Dat je tegen die tijd ook geld nodig hebt om van te leven, lijkt iets waar je nu niet over na hoeft te denken.

Als je in loondienst voor een werkgever werkt, hoeft dat vaak ook niet. Je werkgever zet meestal geld voor jou apart (pensioenpremie). Maar als je zelf ondernemer bent, of jouw werkgever heeft geen pensioen geregeld, dan moet je daar toch zelf mee aan de slag.

 Wil je weten hoe je dit kan aanpakken en wat daarbij komt kijken? Kijk op de [website van het Nibud](#) voor de mogelijkheden.

 Klik [hier](#) om meer informatie te lezen van de Kamer van Koophandel.

8. Studeren aan mbo, hbo of universiteit

Wat moet je regelen?

1. Vraag studiefinanciering aan.
2. Ga na of je bij DUO wil lenen voor je studie en zo ja, hoeveel.
3. Lees wat de voorwaarden zijn om te lenen bij DUO.
4. Betaal je lesgeld of collegegeld.
5. Let op dat je je studie binnen de gestelde tijd afrondt.

Studeren in het mbo

Recht op studiefinanciering

Als je een bol-opleiding volgt en 18 jaar of ouder bent, heb je recht op studiefinanciering. Volg je een bbl-opleiding, dan krijg je een minimumsalaris en heb je geen recht op studiefinanciering.

Wat is studiefinanciering?

- een basisbeurs
- mogelijk een aanvullende beurs
- mogelijk een lening
- het studentenreisproduct (ov-chipkaart)
- een eenoudertoeslag als je voor een kind zorgt

Wanneer krijg je studiefinanciering?

• Nog geen 18?

Als je 16 of 17 bent en een mbo-opleiding volgt, heb je alleen recht op het studentenreisproduct. Voor de andere onderdelen van studiefinanciering kom je dan nog niet in aanmerking. Je ouders krijgen tot je 18^e nog kinderbijslag. Vraag de studiefinanciering twee maanden vóór je 18^e verjaardag aan. Je ontvangt het voor de 1ste keer in het kwartaal nadat je 18 bent geworden. Ben je in april jarig, dan krijg je in juli voor de 1ste keer geld. Doe je de aanvraag later, dan ontvang je het ook later.

• Al 18?

Als je al 18 bent aan het begin van de opleiding, krijg je meteen vanaf de 1ste dag studiefinanciering. Doe de aanvraag bij DUO zodra je je hebt ingeschreven bij een mbo. Vraag dan ook meteen het studentenreisproduct aan.

Wat zijn de bedragen?

Op duo.nl/particulier/studiefinanciering kan je zien uit welke bedragen de studiefinanciering voor 2026 bestaat. Je hebt recht op een aanvullende beurs als je aan een aantal voorwaarden voldoet. Het inkomen van je ouders mag bijvoorbeeld niet te hoog zijn.

Krijgen of terugbetalen?

• Niveau 1 en 2

Als je op niveau 1 of 2 je opleiding doet, is de studiefinanciering altijd een gift. Je krijgt de basisbeurs, de mogelijke aanvullende beurs en het studentenreisproduct cadeau. Vraag dus sowieso studiefinanciering aan!

• Niveau 3 en 4

Als je op niveau 3 of 4 je opleiding doet, zijn de basisbeurs, de aanvullende beurs en het studentenreisproduct alleen een gift als je binnen tien jaar je diploma haalt. Haal je geen diploma, dan moet je alles terugbetalen.

- Voor alle niveaus geldt tot nu toe dat je een mogelijke schuld in 35 jaar moet afbetalen.
- Als je naast de basisbeurs en aanvullende beurs ook nog geld bij DUO leent, dan moet je dat altijd en met rente terugbetalen. Hou via mijnduo.nl in de gaten hoeveel rente je moet betalen.

! Wil je meer weten over het aflossen van je studieschuld? Klik dan op [deze link](#).

Lesgeld

Op het mbo betaal je lesgeld. Je hoeft dat niet te betalen als je nog geen 18 bent. Ben je wel 18 of ouder, dan betaal je in het schooljaar 2026/2027 € 1.511 aan lesgeld.

! Vraag altijd de aanvullende beurs aan

Loop geen studiefinanciering mis en vraag de aanvullende beurs altijd aan. Dat doe je meteen op het moment dat je aanvraag voor studiefinanciering invult. Vaak weet je binnen een paar weken of en hoeveel je krijgt.

! Later aanvragen kan ook

Heb je al studiefinanciering aangevraagd, maar de aanvullende beurs nog niet? Je kan hem met terugwerkende kracht aanvragen tot het begin van het studiejaar.

Mag je bijverdienen?

Ja, je mag zoveel bijverdienen als je wil. Je krijgt niet minder studiefinanciering, je krijgt geen boetes en je hoeft ook niks terug te betalen als je een bijbaan hebt.

Terugbetalen

Volg je een opleiding op niveau 3 of 4, met een aanvullende beurs en woon je nog bij je ouders? Dan krijg je per jaar ruim € 5.000 van DUO. Als je je diploma haalt, heb je daarmee tussen de € 15.000 en € 20.000 cadeau gekregen. Sluit je daarnaast nog een lening af, dan moet je die wel terugbetalen. Als je geen diploma haalt en na bijvoorbeeld twee jaar stopt met je opleiding, moet je alles terugbetalen. Je schuld is dan ongeveer € 10.000. Daar komen de rente, de kosten voor je studentenreisproduct en de lening die je misschien hebt afgesloten, nog bij.

! Handige tool: wat kost studeren?

Naast de bedragen die je betaalt voor les- of collegegeld komen er nog meer kosten kijken bij studeren. Voor studiematerialen, huisvesting en vakanties bijvoorbeeld. Met de Nibud-tool *WatKostStuderen* breng je je uitgaven én inkomsten overzichtelijk in kaart. Zo weet je precies waar je aan toe bent!

Ga naar [de tool](#).

Studeren in het hoger onderwijs

Recht op studiefinanciering?

Als je een voltijdsopleiding volgt op het hbo of aan de universiteit, heb je recht op studiefinanciering. Ook als je nog geen 18 bent.

Wat is studiefinanciering?

- een basisbeurs
- mogelijk een aanvullende beurs
- mogelijk een lening
- mogelijk collegegeldkrediet
- het studentenreisproduct
- een eenoudertoeslag als je voor een kind zorgt

Wanneer krijg je studiefinanciering?

Als je je hebt ingeschreven op een hbo of universiteit, kan je studiefinanciering aanvragen. Vraag de studiefinanciering en het studentenreisproduct uiterlijk twee maanden voor het begin van je studie aan.

Collegegeld

Op het hbo en de universiteit betaal je jaarlijks collegegeld. Voor het studiejaar 2026/2027 is dat € 2.694. Om je collegegeld te kunnen betalen, kan je bij DUO een collegegeldkrediet aanvragen.

Krijgen of terugbetalen?

De basisbeurs, de aanvullende beurs en het studentenreisproduct zijn een prestatiebeurs. Als je binnen tien jaar je studie afrondt, hoeft je die niet terug te betalen. Het collegegeldkrediet en de aanvullende lening die je misschien moet afsluiten, betaal je wel terug. Inclusief rente. Daar heb je na afloop van je studie 35 jaar de tijd voor.

Geld van DUO

Vraag altijd de aanvullende beurs aan

Loop geen studiefinanciering mis en vraag de aanvullende beurs altijd aan. Dat doe je meteen op het moment dat je de aanvraag voor studiefinanciering invult. Vaak weet je binnen een paar weken of en hoeveel je krijgt.

Later aanvragen kan ook

Heb je al studiefinanciering aangevraagd, maar de aanvullende beurs nog niet? Je kan hem met terugwerkende kracht aanvragen tot het begin van het studiejaar.

Moet je aanvullend lenen om te kunnen studeren?

Kies dan voor een lening van DUO. De voorwaarden van DUO zijn ruimer dan die van de bank. Maar let op:

- Je gaat een financiële verplichting aan en je moet de lening met rente terugbetalen.
- Je hebt na je studie minder geld te besteden omdat je je studieschuld moet terugbetalen.

Een studieschuld heeft invloed op het maximale bedrag van een hypotheek. Hoe hoger je studieschuld is, hoe minder je (maximaal) kan lenen als je een huis wil kopen.

! Wil je weten welke invloed je studieschuld heeft op een hypotheek? Je leest het op de [website van Vereniging Eigen Huis](#).

Aanloophase en aflosfase

Als je klaar bent met je studie of eerder bent gestopt, begin je met het aflossen van je lening. Er zijn twee fases waarin dat gebeurt:

- De aanloophase = de periode van twee jaar waarin je nog niet verplicht moet aflossen, maar waarin je wel al mag beginnen met terugbetalen. Deze fase is er niet voor niets. Als je na je studie niet meteen voldoende inkomen hebt, hoeft je niet af te lossen. Kan je wel aflossen, dan is het slim om in de aanloophase al te beginnen. De rente van deze twee jaar loopt namelijk gewoon door en komt bovenop de schuld die je al hebt. Ook wen je meteen aan de maandelijkse vaste uitgave aan aflossing als je in de aanloophase al begint.
- De aflosfase = de periode waarin je verplicht bent om je studieschuld af te lossen. Daar mag je 35 jaar over doen. De hoogte van het bedrag dat je maandelijks aflost, is onder meer afhankelijk van de hoogte van jouw schuld en de hoogte van jouw inkomen. Is jouw inkomen te laag om af te lossen, dan houdt DUO daar rekening mee.

Hoe hoog is de rente?

De rente wisselt tijdens je studie elk kalenderjaar. Na je studietijd staat het rentepercentage steeds voor vijf jaar vast. Op duo.nl staat de actuele rente.

Stop tijdig je studentenreisproduct

Stop je studentenreisproduct uiterlijk de 10^e dag van de maand waarin je er geen recht meer op hebt. Dat kan bij een ophaalautomaat. Je krijgt alleen een ov-boete als je met je studentenreisproduct reist terwijl je er geen recht meer op hebt. Kijk op duo.nl voor de actuele bedragen.

! Heb je een beperking en is werken naast je studie lastig? Dan kan je in aanmerking komen voor een toeslag van de gemeente. Check bij jouw gemeente of zij deze individuele studietoeslag verstrekken en wat de voorwaarden zijn.

Bijverdienen

Je mag zoveel bijverdienen als je wil. Je krijgt niet minder studiefinanciering, je krijgt geen boetes en je hoeft ook niks terug te betalen als je een bijbaan hebt.

! Ben je 18 en zit je nog op school? Dan heb je recht op een tegemoetkoming voor scholieren. Je ouders krijgen namelijk geen kinderbijslag meer als je 18 bent. De tegemoetkoming scholieren is een bedrag dat je zelf krijgt omdat je meerderjarig bent. Je hoeft het geld niet terug te betalen. Op duo.nl kan je de hoogte van het bedrag zien en de tegemoetkoming aanvragen. Zodra je klaar bent met de middelbare school, moet je de tegemoetkoming zelf stopzetten.

! Handige tool: wat kost studeren?

Naast de bedragen die je betaalt voor les- of collegegeld komen er nog meer kosten kijken bij studeren. Voor studiematerialen, huisvesting en vakanties bijvoorbeeld. Met de Nibud-tool WatKostStuderen breng je je uitgaven én inkomsten overzichtelijk in kaart. Zo weet je precies waar je aan toe bent!

Ga naar [de tool](https://www.watkoststuderen.nl).

9. Wonen

Een verandering in je woonsituatie heeft invloed op je geldzaken.

Waar let je op als je:

- bij je ouders woont?
- op jezelf gaat wonen?
- gaat samenwonen?

Bij je ouders wonen

Werk je en ontvangen je ouders huurtoeslag? Dan kan jouw inkomen invloed hebben op de hoogte van die toeslag. Er wordt namelijk gekeken naar het inkomen van alle bewoners op één adres. Tot je 23ste mag je in 2026 € 6.218 per jaar (bij)verdiene(n) zonder dat dat invloed heeft op de huurtoeslag. Kijk voor meer informatie op toeslagen.nl.

Is jouw inkomen in 2026 hoger dan € 6.218, dan kan de huurtoeslag lager worden. Is jouw inkomen zo hoog dat jullie met jullie gezamenlijke inkomen niet meer voor huurtoeslag in aanmerking komen, dan raken je ouders de toeslag kwijt. Bespreek samen hoe jullie dit verlies aan inkomsten kunnen opvangen. Misschien kan je kostgeld betalen en zo een bijdrage leveren aan de boodschappen, de huur, energie, enz.

! Vanaf je 16^e kan je je inschrijven voor een studentenwoning bij bijvoorbeeld de SSH of DUWO. Als je 18 bent, kan je je ook inschrijven bij platforms als Woningnet, waar je kan reageren op huizen van woningcorporaties. Misschien wil je nu nog niet op jezelf wonen, maar de wachtlijsten zijn lang. Als je je nu alvast inschrijft, sta je straks hoger op de wachtlijst.

Op jezelf wonen

Wat moet je doen als je woonruimte hebt gevonden?

- Teken het huurcontract.
- Regel je borg en eventuele overname van spullen.
- Regel aansluitingen voor energie, water, telefoon, tv en internet.
- Sluit een inboedelverzekering af.
- Schrijf je op tijd in bij de gemeente.
- Kijk of je huurtoeslag kan krijgen.
- Breng de lokale lasten in kaart.

Huurcontract

In een huurcontract staan de afspraken met je huisbaas. Hoeveel huur betaal je? Moet je servicekosten betalen? Waar mag je gebruik van maken? Wat is de opzegtermijn en wanneer gaat de huur omhoog? Ook als je op kamers gaat, is een huurcontract belangrijk. Je hebt het bijvoorbeeld nodig om je in te schrijven bij je nieuwe gemeente.

! Bij de Woonbond kan je voor een paar euro een voorbeeld van een huurcontract kopen. Scan de QR-code voor meer informatie. Op de [website van de Woonbond](https://www.woonbond.nl) kan je ook berekenen of je niet te veel huur betaalt.

Borg en overname

De verhuurder kan een borg vragen. Meestal is dat één maand huur. Dit geld krijg je terug als je verhuist, tenzij je dingen kapot hebt gemaakt. Soms kan je spullen overnemen van de vorige bewoner, zoals vloerbedekking, gordijnen of huishoudelijke apparaten. Bedenk of je sommige spullen misschien ergens anders goedkoper kan krijgen.

! De verhuurder of de vorige bewoner kunnen ook om sleutelgeld vragen. Dit is overnamegeld waar je niets voor terugkrijgt. Sleutelgeld is verboden, maar het komt nog vaak voor.

Aansluitingen regelen

Vaak worden energie en water niet echt afgesloten bij een verhuizing. Ze blijven gewoon beschikbaar. Maar je moet wel een leverancier uitkiezen. Maak je keuze en geef de meterstanden door aan jouw water- en energieleverancier. Voor internet en televisie moet je meestal ook zelf een aansluiting en/of abonnement regelen.

! Als energie niet bij de huur is inbegrepen, zoek je zelf een energieleverancier. Check verschillende vergelijkingssites voor energiemaatschappijen en tarieven.

Inboedelverzekering

Een inboedelverzekering beschermt de spullen die in je kamer of woning staan. Als je spullen kapot gaan of je verliest ze door brand, diefstal, inbraak of water en storm, dan vergoedt de verzekeringsmaatschappij deze spullen. De premie is een paar euro per maand. Kijk op vergelijkingssites om verschillende inboedelverzekeringen te vergelijken. Bedenk goed wat je wel en niet verzekerd wil hebben.

! Check of het goedkoper is om je aansprakelijkheidsverzekering en inboedelverzekering bij dezelfde verzekeraar af te sluiten.

Soms zit de inboedelverzekering al in de huurprijs van een studentenwoning. Controleer of dit voldoende is voor jou en wat de voorwaarden zijn.

Inschrijven bij de gemeente

Verhuis je naar een andere gemeente, dan moet je je daar binnen vijf dagen inschrijven. Je nieuwe gemeente schrijft je dan uit bij je oude gemeente. Als je je later inschrijft, heb je kans op een boete. Verhuis je binnen dezelfde gemeente? Dan hoeft je alleen je nieuwe adres door te geven. Geef je nieuwe adres ook door aan bedrijven waarmee je een contract hebt, instanties waarmee je te maken hebt, enz.

Huurtoeslag aanvragen

Woon je op kamers? Dan kan je huurtoeslag aanvragen als je een zelfstandige woonruimte hebt. Dat is een eigen kamer met een eigen keuken, toilet en wasruimte. Hiervoor moet je bij de gemeente ingeschreven staan op het woonadres waarvoor je huurtoeslag aanvraagt. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van de huurprijs, je leeftijd, inkomen en vermogen.

Acties:

- Lees de voorwaarden voor huurtoeslag op toeslagen.nl.
- Maak een proefberekening om te zien of je in aanmerking komt. Kijk op toeslagen.nl en zoek op 'proefberekening toeslagen'.
- Heb je recht op huurtoeslag? Vraag deze dan aan via mijn.toeslagen.nl.

Lokale lasten

Als je op jezelf gaat wonen, krijg je te maken met lokale belastingen. Per gemeente verschilt de hoogte van deze belastingen. Je krijgt een aanslag met een jaarbedrag dat je in tien maandelijks termijnen kan betalen. Dit zijn de lokale lasten:

- Reinigingsheffing: het bedrag dat je aan de gemeente betaalt om het afval te laten ophalen.
- Rioolheffing: het bedrag dat je aan de gemeente betaalt voor de kosten van de riolering.
- Hondenbelasting: als je een hond hebt, betaal je meestal hondenbelasting. Je moet zelf bij de gemeente melden dat je een hond hebt. Soms wordt er aan huis gecontroleerd.
- Onroerendezaakbelasting (ozb): als je een woonhuis hebt, betaal je ozb over de waarde van je huis (de WOZ-waarde). De gemeente bepaalt de waarde van je huis.
- Waterzuiveringsheffing: het bedrag dat je aan het waterschap betaalt voor het zuiveren van rioolwater.
- Ingezetenenheffing: het bedrag dat je aan het waterschap betaalt om de dijken te onderhouden.

! Heb je een laag inkomen? Dan kan je kwijschelding krijgen voor de lokale lasten. Ga voor meer info naar de site van jouw gemeente.

Samenwonen

Woon je samen met je vriend of vriendin? Dan zijn jullie allebei verantwoordelijk en aansprakelijk voor het op tijd betalen van huur, energie, verzekeringen en gemeentelijke belastingen. Daarom is het belangrijk dat jullie de volgende dingen samen goed regelen:

- Het betalen van de huur. Op wiens naam staat het huurcontract? Diegene is verantwoordelijk voor het betalen van de huur.
- Het delen van de kosten. Wat spreek je af over het samen delen van de kosten (wonen, eten, verzekeringen)?

- Eventuele veranderingen. Kan je de kamer of woning overnemen van je vriend of vriendin als jullie uit elkaar gaan?

! Maak goede afspraken samen. Bekijk de tips over het samen delen van kosten op: nibud.nl/geldzakensamen.

10. Grip op je geld

Weet jij waar je geld blijft? Betaal je je rekeningen op tijd? Kan je al je belangrijke papieren terugvinden? Kortom: heb je grip op je geld?

Waar let je op?

1. Check elke week je saldo en uitgaven.
2. Plan elke maand je inkomsten en uitgaven.
3. Zet elke maand geld op een spaarrekening.
4. Bewaar je belangrijke documenten.
5. Regel je betalingen en houd je administratie op orde.

Maakt geld gelukkig?

Of geld gelukkig maakt, is de vraag. Maar financieel geluk is wel een stuk verder weg als je geen grip hebt op je geld. Als je geen overzicht hebt over je inkomsten en je uitgaven, je belangrijke documenten kwijtraakt en je geen geld achter de hand hebt voor onverwachte grote uitgaven bijvoorbeeld. Grip op je geld zorgt er in ieder geval voor dat je niet óngelukkig wordt van de financiële stress. Wat kan je doen om grip te krijgen en te houden?

Check elke week je saldo en uitgaven

Bekijk minstens één keer in de week je saldo in je bankapp. Dan weet je meteen wat je nog hebt en kom je niet voor verrassingen te staan. Kijk ook naar de bedragen die zijn afgeschreven. Heb je je rekeningen inderdaad allemaal betaald? En klopt het of is er te veel of te weinig geld afgeschreven?

Plan elke maand je inkomsten en uitgaven

Als je vooruitkijkt, kan je beter inschatten of je ergens geld overhoudt of juist te kort gaat komen. Maak daarom per maand een overzicht van je inkomsten en uitgaven zodat je weet waar je geld is gebleven. Na een poosje kan je maanden met elkaar vergelijken en zien wanneer je meer of minder uitgeeft en waarom. Kijk op nibud.nl/studeren en download de studentenbegroting. Schrap posten die je niet hebt of voeg andere toe.

Grip krijgen en houden: kom in actie!

- Wil je weten welke uitgaven bij jou passen en wat anderen doen? Ga dan naar nibud.nl/persoonlijk-budgetadvies.
- Maak elke maand een begroting.
- Houd je uitgaven bij in een (online) kasboek of bijvoorbeeld in Excel.
- Zet elke maand wat geld opzij.
- Zet meer geld opzij in de maanden waarin je inkomsten hoger zijn.
- Pas je uitgaven aan in de maanden waarin je inkomsten lager zijn.

Rijke en arme maanden

Als je studeert en werkt, heb je soms de ene maand meer inkomsten dan de andere. Extraatjes als vakantiegeld en een eindejaarsuitkering krijg je vaak maar één keer per jaar. Zet in de maanden met meer inkomsten geld opzij voor de maanden waarin je knapper zit.

Dure en goedkope maanden

Ook je uitgaven zijn de ene maand hoger dan de andere. Houd je aan het eind van de maand geld over? Zet het op je spaarrekening. Dat geld heb je misschien later nodig voor een grote uitgave, bijvoorbeeld je vakantie.

Spaar elke maand

Je spaart niet alleen voor later of om rijk te worden. Je spaart ook om geld achter de hand te hebben voor onverwachte kosten. Die kunnen zo hoog zijn dat je ze niet van je maandelijkse inkomsten kan betalen. Reparatie of vervanging van je telefoon of laptop bijvoorbeeld. Of het verplichte eigen risico van je zorgverzekering. Of een boete. Met geld achter de hand voorkom je financiële problemen.

Spaar jij al automatisch?

Sparen gaat makkelijker als je maandelijks automatisch een bedrag naar je spaarrekening overschrijft. Zo hoef je er niet meer over na te denken; het gebeurt gewoon vanzelf. Komt het een keer niet uit om te sparen, dan kan je het bedrag altijd terugstorten. Op p. 11 staat hoe je automatisch kan sparen.

Waarom sparen studenten? (hbo/wo)

1. Omdat het verstandig is
2. Voor later
3. Voor vakantie

Beleggen

Als je weinig rente krijgt op je spaarrekening, kan het verleidelijk zijn om te gaan beleggen. Doe dat in ieder geval niet met het geld dat je spaart om onverwachte kosten te kunnen betalen. Beleg alleen met geld dat je verder echt niet nodig hebt.

En bedenk dat:

- het een langetermijnproject is;
- het niet bij je past als je nerveus wordt van dalende koersen;
- het handig is om je geld te spreiden;
- je vraagt naar ervaringen van vrienden/familie;
- je via nibud.nl het Geldplan Sparen, aflossen of beleggen kan doen om te checken wat jouw mogelijkheden zijn.

42 procent van de jongeren tussen 18 en 30 jaar belegt. Ze willen hier vermogen mee opbouwen. Eén op de tien belegt zonder spaargeld. Dat is een groot risico, want als je telefoon bijvoorbeeld kapot valt, heb je geen geld achter de hand voor een andere.

Crypto's zijn populair onder jonge beleggers: ruim een kwart belegt in crypto. Jongeren met weinig of geen spaargeld lijken vaker alleen crypto's te hebben. Terwijl juist crypto's bijzonder risicovol zijn.

Reageer op tijd

Op sommige mails en berichten moet je binnen een bepaalde tijd reageren. Kijk goed hoeveel tijd je hebt.

Rekeningen moet je vaak binnen twee weken betalen. Bij mails van DUO, de Belastingdienst (voor je zorgtoeslag) en andere organisaties heb je soms een aantal weken de tijd om een bericht terug te sturen.

! De overheid (de Belastingdienst, de SVB, je gemeente, het UWV) stuurt je vaak berichten via mijn.overheid.nl. Activeer daar je Berichtenbox als je dat nog niet hebt gedaan.

Bewaar belangrijke documenten

Waar bewaar jij je diploma's, je PUK-code, je contracten? Iedereen heeft belangrijke documenten die je moet bewaren. Handig om ze te ordenen, dan vind je ze gemakkelijk terug. Maar wat moet je nu echt bewaren? En hoe dan? Check nibud.nl/bewaar voor tips en info over het (online) bewaren van belangrijke documenten. Kijk één keer per jaar welke documenten je nog moet bewaren en welke weg kunnen. Contracten moet je bijvoorbeeld langer bewaren dan verlopen garantiebewijzen of bonnetjes van spullen die je al niet meer hebt. Maak gebruik van de gratis Bewaarwijzer op nibudbewaarwijzer.nl (ook handig voor je ouders!).

Wat moet je bewaren?

Hieronder vind je voorbeelden van documenten die je moet bewaren. Sommige krijg je in je mail, andere staan in een online-omgeving en een document als je paspoort berg je op in een kast. Belangrijk is dat je weet waar je alles terug kan vinden.

- studie: diploma's, berichten van DUO
- werk: salarisstroken, jaaropgave, arbeidscontract
- vervoer: OV, fiets, scooter, auto
- belastingdienst: brieven over toeslagen en je aangifte
- aankoopbewijzen: bonnen, facturen, garantiebewijzen
- wonen: huurcontract, lokale lasten
- contracten: abonnementen, PUK-code
- identiteitsbewijs: paspoort, rijbewijs

Je financiële administratie

Zorg voor overzicht en betaal je rekeningen op tijd. Zo voorkom je boetes. Dat doe je zo:

- Bewaar belangrijke documenten op een plek waar je ze snel terug kan vinden.
- Bekijk elke dag of er belangrijke mail is binnengekomen.
- Bekijk je online-omgevingen zodra je de melding krijgt dat er een bericht voor je is.
- Werk je administratie elke week bij zodat je rekeningen niet kan vergeten.
- Als je samenwoont, houd elkaar dan elke maand op de hoogte van jullie geldzaken. Is er iets veranderd? Zijn er bijzondere rekeningen binnengekomen?

Regel je betalingen

De app (of de site) van je bank geeft je allerlei mogelijkheden om je betalingen makkelijk te regelen. Je kan vaste lasten als de huur, de zorgverzekering en de telefoon, elke maand automatisch betalen. Zo voorkom je dat je achterstanden krijgt. Controleer wel of dat goed gaat en of je rekeningen ook echt worden betaald. Voor andere rekeningen kan je een betaalopdracht maken. Moet je een betaling voor een bepaalde datum hebben gedaan? Maak dan meteen een betaalopdracht aan waarmee je de betaling inplant. Dan vergeet je niet om het bedrag over te maken.

! Zorg dat er genoeg geld op je rekening staat. Anders gaan de betalingen niet door.

! Heb je een betaalverzoek verstuurd? Check of je het geld al hebt gekregen. Moet je nog betalen? Vergeet dat dan niet!

! Rekening niet betaald? Dan krijg je te maken met administratie- en incassokosten. Voor een rekening van € 150 kan dit oplopen tot € 40 of meer. Hoe langer je niet betaalt, hoe hoger de kosten worden.

Online kopen? Doe het veilig!

Een paar tips om veilig te kopen:

- Koop bij een bekende online winkel.
- Vraag vrienden en familie naar hun ervaringen.
- Vergelijk prijzen en lees meningen van anderen.

- Check of de winkel het Thuiswinkel Waarborg-keurmerk heeft.
- Kijk of contactgegevens van de winkel op de site staan.
- Blijf alert: zijn de prijzen te mooi om waar te zijn? Ziet de website er amateuristisch uit? Zit er een spelfout in de naam van de site of staat de site vol spelfouten? Dan is het verstandig om verder te kijken.

Achteraf betalen

Vaak kan je online aankopen ook achteraf betalen, bijvoorbeeld met Klarna of Riverty. Je hebt dan soms wel dertig dagen de tijd. Als je vergeet te betalen, ben je zeker niet de enige. Je krijgt vaak geen betalingsherinnering, maar wel een boete als je vergeet te betalen. Wil je dat voorkomen? Betaal meteen als je blij bent met je aankoop. Heb je even niet genoeg geld? Zet dan een herinnering in je telefoon op de eerstvolgende datum waarop er weer genoeg geld op je rekening staat en betaal dan meteen.

Verleidingen weerstaan

Waarom wil je iets graag hebben? Wat gebeurt er als je het niet koopt? Verleidingen kunnen groot zijn en zijn soms lastig te weerstaan. Maar je wil ook voorkomen dat je geen geld meer hebt als je écht iets nodig hebt, als je telefoon kapot is gevallen bijvoorbeeld. Check daarom bij jezelf of je die aankoop echt nu moet doen of dat je er ook een nachtje over kan slapen. Blijf de baas over je geld, jij bepaalt wanneer en waaraan je het uitgeeft. Dat kan tenslotte maar één keer ...

11. Abonnementen, contracten en verzekeringen afsluiten

Abonnementen en contracten afsluiten

Als je 18 jaar bent, mag je zelf een abonnement op jouw naam afsluiten, zoals een telefoon-, sport- of Netflixabonnement. Je sluit dan een contract af en bent verplicht om de abonnementskosten te betalen.

Losse abonnementen, vaste lasten

Streamingdiensten, maaltijdboxen, bloemen, wasmachines; overal kan je een abonnement op nemen. Fijn toch? Maar ondertussen zijn al die losse abonnementen gewoon vaste lasten. Dat wil zeggen dat je er een bepaalde tijd aan vastzit en er niet zomaar vanaf kan. Ook al zijn het allemaal kleine bedragen, samen loopt het al snel flink op. En weet je eigenlijk wel hoeveel je er hebt? Als je een overzicht maakt, zie je dat meteen en kan je daar ook in meenemen wat je kwijt bent aan je abonnementen. Zo'n overzicht maak je makkelijk met de abonnementenlijst van het Nibud. Kijk op nibud.nl/abonnementenlijst.

Top 5 abonnementen:

1. mobiele telefoon
2. streamingdiensten
3. combinatiepakket: internet, tv en telefoon
4. muziek
5. openbaar vervoer

Jongeren hebben gemiddeld zestien abonnementen. Ruim een kwart vergeet weleens een abonnement op te zeggen. Hoeveel heb jij er? Meer of minder?

Check goed wat je afsluit

- Hoelang duurt het abonnement?
- Loopt het abonnement daarna automatisch door of stopt het vanzelf?
- Hoe en wanneer kan ik het abonnement zelf stopzetten?
- Kan ik er tussentijds vanaf of zit ik er tot het eind aan vast, ook al gebruik ik het niet meer?
- Hoeveel moet ik maandelijks betalen?
- Kan ik de datum van betaling aanpassen aan het moment waarop mijn inkomsten binnenkomen?
- Vaak moet je een handtekening zetten als je een abonnement afsluit, maar soms is een telefonische toezegging ook geldig. Check je rechten via consuwijzer.nl.

Telefoonabonnement

Sluit je een telefoonabonnement af met een telefoon die duurder is dan € 250? Dan wordt dit gezien als een lening en daarom gemeld bij het Bureau Krediet Registratie (BKR). Kijk op bkr.nl om te zien wat dit betekent.

Leasen

Je kan ook allerlei producten leasen: een elektrische fiets, auto en wasmachine. Dit kan je vergelijken met huren. Je betaalt een bedrag per maand voor het product, maar het is niet jouw eigendom. Aan het einde van het contract moet je het weer inleveren. Leasecontracten duren meestal langer dan abonnementen. Vaak wordt ook streng gecontroleerd of je de maandelijkse kosten wel kan betalen. Een private lease-auto staat geregistreerd bij BKR en kan invloed hebben op de hoogte van een hypotheek.

Wil je een product leasen?

Let dan hier op:

- Hoelang loopt het contract?
- Kan je het contract eerder stoppen? Vaak kan dat niet en dan zit je lange tijd aan de maandelijkse kosten vast.
- Moet je een boete betalen als je het contract eerder stopt? Die boete is vaak hoog.
- Welke service hoort erbij? Wie betaalt bijvoorbeeld de reparatie als het product kapot gaat?
- Hoeveel betaal je in totaal tijdens de looptijd van het contract? Dat is vaak veel meer dan wat je in de winkel voor het product zou betalen als je het koopt.

Abonnementen stopzetten

Als je een abonnement wil stopzetten, moet dat vaak één of twee maanden voordat het abonnement eindigt. Zet daarom twee maanden vóór die einddatum een herinnering in je telefoon. Dan kan je op dat moment besluiten of je het abonnement wil laten doorlopen of meteen in actie komt om het op te zeggen.

Bewaar contracten

Bewaar je contracten altijd goed in een map of op je computer (zie 'Bewaar belangrijke documenten' op p. 50).

! Wil je je abonnementen met je creditcard gaan betalen? Zorg er dan voor dat je de bedragen automatisch op tijd van je betaalrekening naar je creditcard overmaakt. Creditcardmaatschappijen hanteren een hoge rente waardoor je abonnement een stuk duurder kan worden als je te laat betaalt.

! Van de bol-studenten betaalt 40 procent het telefoonabonnement helemaal zelf. Van de bbl'ers is dat 68 procent en van de studenten in het ho is dat 57 procent.

Reisverzekering

Een reisverzekering is niet verplicht, maar wel handig. Als je op reis onverwacht naar het ziekenhuis moet of iemand steelt jouw spullen, dan kan je die kosten (deels) declareren bij je reisverzekering.

Waar moet je op letten?

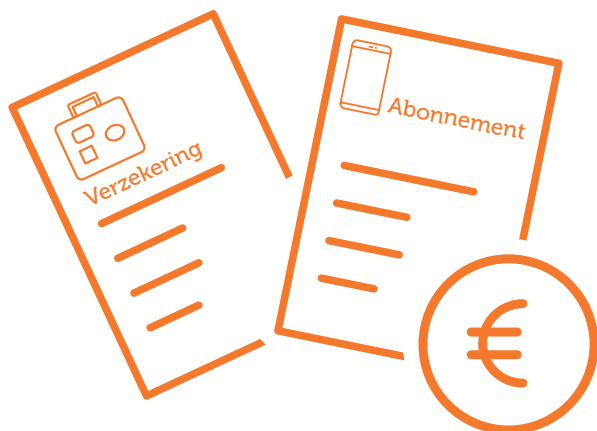
- Check of je niet dubbel verzekerd bent. Een zorgverzekering dekt vaak ook medische kosten in het buitenland. Lees hiervoor de polisvoorwaarden van je zorgverzekering door.
- Als je binnen Europa reist, is een werelddekking niet nodig.
- Neem je geen dure spullen mee op reis, dan is een lage dekking vaak voldoende.
- Check hoelang je in het buitenland mag zijn voor de reisverzekering. Soms is dit niet langer dan zes maanden.

! Ga je meerdere keren per jaar op vakantie? Dan kan een doorlopende reisverzekering goedkoper zijn. Dat is een verzekering die het hele jaar geldt.

Annuleringsverzekering

Een annuleringsverzekering vergoedt de kosten van je vakantie als je hebt geboekt, maar toch niet kan gaan. Bijvoorbeeld omdat je ziek bent en niet kan reizen. Ook als iemand uit jouw directe familie ernstig ziek wordt of overlijdt in de tijd dat jij op vakantie wilde gaan, vergoedt de annuleringsverzekering de kosten als je je vakantie moet afzeggen.

! Zolang je bij je ouders woont, ben je via hun reisverzekering verzekerd. Pas als je op jezelf gaat wonen, sluit je je eigen verzekeringen af.

12. Geld te weinig

Heb jij weleens:

- je zorgverzekering te laat betaald?
- een verkeersboete te lang laten liggen?
- je telefoonrekening niet op tijd betaald?
- rood gestaan bij de bank?
- geld geleend van je ouders of van vrienden?
- iets op afbetaling gekocht?

Heb je één of meer vragen met 'ja' beantwoord, dan heb je weleens een schuld gehad. In dit hoofdstuk lees je alles over rood staan, lenen en schulden.

Rood staan bij de bank

Als je rood kan staan, kan je toch nog geld uitgeven als er niets meer op je rekening staat. Je leent dat geld dan eigenlijk van de bank. Over dat bedrag rekent de bank wel rente en die is behoorlijk hoog. Je betaalt tussen de 10 en 15 procent, dus als je € 100 rood staat, kost je dat € 10 tot € 15.

! Je kan je bank laten weten dat je niet rood wil staan. Dan zetten zij die mogelijkheid stop. Zo voorkom je dat je meer geld uitgeeft dan je hebt.

Lenen bij een bank

Bij een bank kan je een persoonlijke lening of een doorlopend krediet afsluiten. Kijk goed naar de verschillen tussen deze twee leningen. Je krijgt alleen een lening als de bank zeker weet dat je hem terug kan betalen. Daarom willen ze weten of jouw inkomen hoog genoeg is. Ook kijken ze bij het Bureau Krediet Registratie (BKR) of je een andere lening hebt of hebt gehad. Heb je te veel leningen of oude leningen niet op tijd afgelost, dan hoeft de bank jou geen geld te lenen.

Lenen van ouders of vrienden

Je kan ook privé geld lenen. Maak duidelijke afspraken over wanneer je het geld terugbetaalt. En bespreek of je extra geld moet betalen, zoals rente. Zo voorkom je ruzie of scheve gezichten. Leg alle afspraken vast in een document.

Rekeningen te laat betaald

Heb je je zorgverzekering nog niet betaald? Of ben je te laat met je telefoonrekening? Als je een keer te laat betaalt, is dat geen ramp. Gebeurt het vaak, dan heb je blijkbaar te weinig geld om je verplichtingen na te komen. Kom dan in actie. Bel of mail sowieso het bedrijf waar je een betalingsachterstand hebt en spreek af hoe je het geld alsnog betaalt, bijvoorbeeld in meerdere termijnen. En vraag hulp (p. 59).

Oude rekeningen betalen

Voor je 18^e betalen je ouders meestal de kosten voor bijvoorbeeld de tandarts en een laptop voor school. Ben je inmiddels 18 en is de rekening nog niet betaald, dan blijven je ouders daar verantwoordelijk voor. Toch kan het gebeuren dat betalingsherinneringen of brieven van incassobureaus na je 18^e bij jou terechtkomen. Neem contact op met het bedrijf en bespreek het met je ouders. Heb jij of hebben zij financiële problemen? Neem dan contact op met schuldhulpverlening van je gemeente of bel gratis en anoniem 0800 - 8115, het telefoonnummer bij geldzorgen.

Kopen op afbetaling

Veel online aankopen kan je achteraf met Klarna of Riverty betalen (zie p. 51). Zij rekenen geen rente, maar je krijgt een boete als je te laat betaalt. Bij fysieke winkels kan je soms ook op afbetaling kopen. Eigenlijk sluit je daar dan een dure lening af. Vaak duurt de aflossing zo'n zestig maanden (vijf jaar!).

Soms krijg je een boete als je eerder wil aflossen. Lenen bij de bank kan goedkoper zijn, want de rente is hoog.

! Het lijkt misschien aantrekkelijk om voor een laptop € 15 per maand te betalen in plaats van in één keer € 650. Maar je betaalt uiteindelijk veel meer, omdat je ook rente moet betalen.

Geld lenen voor een scooter of een andere aankoop? Bedenk eerst of je genoeg inkomsten hebt om de lening en de rente terug te betalen. Als je geld leent, moet je vrijwel altijd maandelijks een vast bedrag aflossen. Vergelijk rentepercentages en voorwaarden en zeg niet meteen ja. En bedenk: sparen kan ook.

Een creditcard

Een creditcard is handig in het buitenland en voor het kopen van apps. Met de creditcardmaatschappij spreek je af tot welk bedrag je kan uitgeven. Je kan alle betalingen die je in een maand doet, in één keer aan het einde van de maand van je rekening laten afschrijven. In dat laatste geval is betalen met een creditcard een vorm van lenen, waarover je rente betaalt.

! Heeft je partner een lening en heb jij hier ook voor getekend? Dan ben jij medeverantwoordelijk voor deze schuld. Het maakt niet uit of je wel of geen samenlevingscontract hebt.

Herken je dit?

- Kort nadat mijn salaris is gestort, heb ik geen geld meer om de rest van de maand door te komen.
- Ik sta bijna altijd rood.
- Ik kan rekeningen niet op tijd betalen.
- Ik sla aflossingen van leningen over.
- Ik krijg vaak betalingsherinneringen en aanmaningen.
- Ik krijg brieven van incassobureaus, deurwaarders, advocaten, kantongerecht of de rechtbank.

Als je één of meer van deze punten herkent, vraag dan zo snel mogelijk om hulp.

Waar vind je hulp?

Op zelfjeschuldenregelen.nl vind je tips en adviezen die handig zijn als je nog maar kort achterstanden hebt. Kom je er zelf niet uit, praat dan met iemand die je vertrouwt. Of bel gratis 0800 - 8115, het nummer bij geldzorgen. Je kan ook hulp krijgen van de gemeente waar je woont. Kijk hiervoor op de site van je gemeente. En heel belangrijk: schaam je niet, het lukt vrijwel niemand om geldproblemen zelfstandig op te lossen. Als je lang wacht met hulp zoeken, wordt het steeds lastiger om achterstanden en schulden weg te werken. Ze lopen dan alleen maar verder op.

13. Bijdrage ouders

Ook als je 18 bent, kunnen je ouders nog financieel voor je zorgen of je helpen. Ook jij kan wat doen.

1. Lees wat de onderhoudsplicht inhoudt.
2. Kijk hoe het zit met jouw recht op alimentatie.
3. Bekijk wat 18 worden betekent voor je ouder(s).
4. Ga na of je ouders een spaarrekening voor je hebben.
5. Let bij de belastingaangifte op een schenking van je ouders.

Onderhoudsplicht ouders

Je ouders zijn verplicht om voor je te zorgen tot je 21 bent. Zij zijn er tot die tijd verantwoordelijk voor dat je onderdak, kleding, voeding, scholing en medische hulp krijgt. Als je 21 bent, stopt deze verplichting.

In de wet staat niet hoeveel je ouders hiervoor minimaal moeten betalen.

Als je 18 wordt, krijgen je ouders geen kinderbijslag en kindgebonden budget meer. Daardoor hebben ze maandelijks minder te besteden.

Samen met je ouders kan je kijken welke mogelijkheden voor financiële steun zij nog hebben.

Recht op alimentatie

Als jouw ene ouder de andere ouder kinderalimentatie betaalt, stopt dat niet als je 18 wordt. Wel kan je vanaf je 18^e het bedrag rechtstreeks op jouw rekening krijgen. Alimentatie stopt op je 21ste omdat de zorgplicht dan ophoudt. Soms stopt de alimentatie eerder. Dat is het geval als je financieel voor jezelf kan zorgen. Je ouders kunnen de alimentatie alleen stopzetten als jij het daarmee eens bent.

18 worden: wat betekent het voor ouders?

Uit Nibud-onderzoek blijkt dat 18 worden ook voor de portemonnee van ouders soms veel betekent. Onderstaand voorbeeld, gebaseerd op een alleenstaande ouder met een inkomen op sociaal minimum dat één thuiswonend kind heeft dat aan het mbo studeert, laat zien dat het voor een huishouden wel € 376 kan schelen als het kind 18 wordt.

Inkomsten	
Kinderbijslag en kindgebonden budget	- € 705
Zorgtoeslag	+ € 131
Studiefinanciering	+ € 528
Uitgaven	
Zorgverzekering en eigen risico	- € 211
Lesgeld	- € 119
Totaal	- € 376

Bron: Nibud-onderzoek, 2025

Spaargeld van je ouders voor jou

Misschien hebben je ouders een spaarrekening voor jou. Dan zijn er twee mogelijkheden:

- Staat de rekening op jouw naam, dan is het geld vanaf je 18^e van jou. Let op: misschien moet je er dan belasting over betalen. Dat hangt af van de hoogte van het bedrag.
- Staat de rekening op naam van je ouders, dan kunnen zij jou het geld geven. Is het een hoog bedrag, dan kan het zijn dat jij en je ouders er belasting over moeten betalen.

Schenkingsmogelijkheden

Jaarlijkse schenking

Je ouders mogen je elk jaar € 6.908 schenken zonder dat ze daar belasting over hoeven te betalen. Als je ouders uit elkaar zijn, worden hun schenkingen bij elkaar opgeteld. Ook dan geldt het maximale bedrag van € 6.908.

Eenmalige schenking

Ben je tussen de 18 en 40 jaar? Dan mogen je ouders je in 2026 eenmalig een veel hoger bedrag belastingvrij schenken:

- € 33.129 voor een algemeen doel dat jij zelf mag bepalen.
- € 69.009 voor een dure studie. Meer weten? Kijk op de [website van de Belastingdienst](#).

Krijg je deze eenmalige schenking? Dan mogen je ouders je in hetzelfde jaar niet ook nog het jaarlijkse bedrag belastingvrij geven.

 Een spaartegoed op jouw naam of een schenking van je ouders kan gevolgen hebben voor je belastingaangifte. Heb je meer dan € 59.357 (2026), dan moet je daar belasting over betalen.

Hulp bij de aankoop van een huis

Wil je een huis kopen? Dan kunnen je ouders je op verschillende manieren financieel ondersteunen:

- Met een jaarlijkse of eenmalige belastingvrije schenking (zie hiernaast).
- Met een lening. Je ouders zijn dan 'de hypotheekverstrekker'.
- Door samen met jou eigenaar van het huis te worden.
- Door het huis te kopen en jou maandelijks huur te laten betalen.
- Door borg voor je te staan. De bank kan dan bij je ouders aankloppen als jij je hypotheek niet betaalt.

Meer info? Kijk op eigenhuis.nl.

Uitleg afkortingen

A

AOW	Algemene Ouderdomswet
AVP	Aansprakelijkheidsverzekering Particulieren

B

bbl	beroepsbegeleidende leerweg
BKR	Bureau Kredietregistratie
bol	beroepsopleidende leerweg
btw	belasting toegevoegde waarde (omzetbelasting)

C

CBR	Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau

D

DigiD	Digitale identiteit
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs

H

hbo	hoger beroepsonderwijs
ho	hoger onderwijs

M

mbo	middelbaar beroepsonderwijs
-----	-----------------------------

N

Nibud	Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting
-------	--

O

ov	openbaar vervoer
----	------------------

S

SVB	Sociale Verzekeringsbank
-----	--------------------------

U

UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
-----	---

W

WA	Wettelijke Aansprakelijkheidsverzekering
WOZ	Waardering Onroerende Zaken

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

